

KULTURARV

**Eksempler på bæredygtige renoveringer,
restaureringer og transformationer med
økonomisk, social og miljømæssig merværdi**

**DANSKE
ARKITEKT
VIRKSOMHEDER**

” Bygnings- og kulturarven er
en historie fra fortiden,
som vi kan bruge i nutiden.
Og som vi skal føre videre til fremtiden.

Arne Høj, kontorchef i Kulturstyrelsen med ansvar for bygningsfredninger, 2015

HOTEL OTTILIA, ARKITEMA	SIDE 6
GRØNNESSEGAARD GODS, E+N ARKITEKTUR	SIDE 10
ELEFANTHUSET, LETH & GORI	SIDE 16
DANSK KVINDESAMFUNDS KRISECENTER KBH, OVER BYEN ARKITEKTER	SIDE 20
MALTFABRIKKEN, PRAKSIS ARKITEKTER	SIDE 26
KOCHS TINGHUS, RØNNOW ARKITEKTER	SIDE 30
SAMUELS HUS, ARCGENCY / SEISTRUP + LUNDGAARD C. / SOPHUS SØBYE ARKITEKTER	SIDE 36
DANNER, VARMINGS TEGNESTUE	SIDE 40
LÆSØ KUR, FRIIS & MOLTKE	SIDE 46
SØNDERBORG MULTIKULTURHUS, AART / ZENI ARKITEKTER	SIDE 50

”Det er blevet mere attraktivt at bo i transformerede bygninger, hvor man kan mærke relationen til historien og koblingen til nuet.”

Renovérprisen, 2020

Pas på bygningsarven

Interessen for bevaringsværdige bygninger, byer og kulturmiljøer er vokset stærkt, og i Danmark er ca. 9.000 bygninger fredede, mens 355.000 bygninger i dag er vurderet til at være bevaringsværdige.

I denne publikation har vi samlet en række eksempler på projekter, hvor historiske bygninger nænsomt er istandsat. De fleste bygningsværker er enten fredede eller vurderet bevaringsværdige, men enkelte projekter uden fredningsstatus eller bevaringsværdi har også sneget sig ind, blandt andet transformationen af den gamle havnekirke på Læsø. Projektet er nemlig et fantastisk eksempel på, hvordan det er en økonomisk bæredygtig beslutning at bevare bygningsarven. Her har den gamle kirke fået ny funktion, og bygningen er i dag en vigtig ressource i udviklingen af lokalsamfundet.

Rundt omkring i hele Danmark findes bygninger som denne, der rummer så meget historie og levet liv, at de fortjener at blive brugt, passet på og måske restaureret, så nye funktioner kan finde vej og nye brugere kan få glæde af herlighederne.

Fælles for bygningerne i denne udgivelse er, at de fortæller historier og afslører spor fra fortiden. Alle er de inspirerende eksempler på, hvorfor vi skal passe på bygningsarven ved at frede og bevare den. Men de er også eksempler på, hvorfor vi i dag, når vi bygger nyt, skal bruge gode langtidsholdbare materialer og ikke mindst bygge smukt. Det der allerede er bygget, er nemlig det mest bæredygtige vi har.

Find mange flere eksempler på www.danskeark.dk

Rigtig god læselyst!

HISTORIEN VÆKKES TIL LIVE HOTEL OTTILIA, ARKITEMA

To af Carlsberg Byens gamle, mest markante bygninger har gennemgået en omfattende renovering og danner i dag rammerne om det luksuriøse Hotel Ottilia.

Maltmagasinet og den fredede Lagerkælder 3 med de ikoniske gyldne skjolde på facaden ligger midt i Carlsberg Byen. Her er der tidligere blevet brygget øl og opbevaret malt til de gamle Carlsberg bryggerier, men i dag har de historiske bygninger fået nyt liv og rummer et luksuriøst design hotel.

Selvom der ikke længere brygges øl bag murene, vidner arkitekturen fortsat om fortiden og områdets identitet. Det nye hotel emmer af bryggerihistoriske detaljer og original karakter som fortæller historier om de gamle bryggerier.

Carlsberg er i dag et selvstændigt bykvarter med offentlige funktioner som tiltrækker mange besøgende. Blandt moderne nybyggeri står fredede og bevaringsværdige bygninger og vidner om fortiden. De gamle industrielle bygninger har fået nye funktioner, men de har bevaret sin stemningen og historiske sjæl.

Foto: Jens M. Lindhe

STATUS FREDET
 BYGGET 1881-1969
 OMBYGGET 2019
 ARKITEKT ARKITEMA | CHRISTOFFER HARLANG ARCHITECTS
 BYGHERRE CARLSBERG BYEN
 INGENIØR WISSENBERG
 ENTREPRENØR HOFFMANN
 LOKATION KØBENHAVN
 STØRRELSE 8.800 M²

” De mange fredede og bevaringsværdige bygninger er et stykke danmarks-historie, der vidner om fortiden som bryggeri. Når bykvarteret står færdigt, vil 15 % af området bestå af eksisterende bygninger.

Carlsberg Byen

Foto: Jens M. Lindhe

TID TIL AT MØDES IGEN GRØNNESSEGAARD GODS, E+N ARKITEKTUR

Kulturarvsværdierne er sikret for eftertiden på Grønnessegaard Gods, der samtidig har fået nyt forretningsområde. Funktionstømte landbrugsbygninger har fået nyt liv med indretning af gårdbutik og konferencelokale i den fredede kostald samt etablering af et fælles mølteri, der blot er ét blandt flere eksempler på godsets bidrag til lokalsamfundet.

Grønnessegaard Gods har været en del af Halsnæs området i snart 250 år, og har været ejet og drevet af familien Hasselbalch gennem de sidste 100 år. Bygninger og brostensbelægning på Grønnessegaard er i dag fredet, så også kommende generationer kan nyde den uspolerede kulturarv. I perioden 2017-2020 er den gamle kostald omdannet til gårdbutik og huser fødevarer fra ikke mindre end 26 lokale producenter. Ejerne styrker således også de lokale fødevareproducenters indtjening samtidig med, at man har etableret den socialøkonomiske virksomhed 'Mad og Mennesker', der omfatter en fast stab af lokale flexjobbere. Senest er der kommet et andelsmølteri til verden på det gamle gods. De mange aktiviteter på det restaurerede gods sætter Grønnessegaard på landkortet, bidrager til den samlede omsætning og til at genskabe forbindelsen mellem lokalsamfund og herregård.

Foto: Børn Plam, Enevoldsen

Foto: Bjørn Pierr Enevoldsen

” Forbrugere og producenter
er gennem årtier gledet
fra hinanden.
Nu er det tid til at mødes igen.

Anne Louise Hasselbalch, ejer, Grønnessegaard Gods

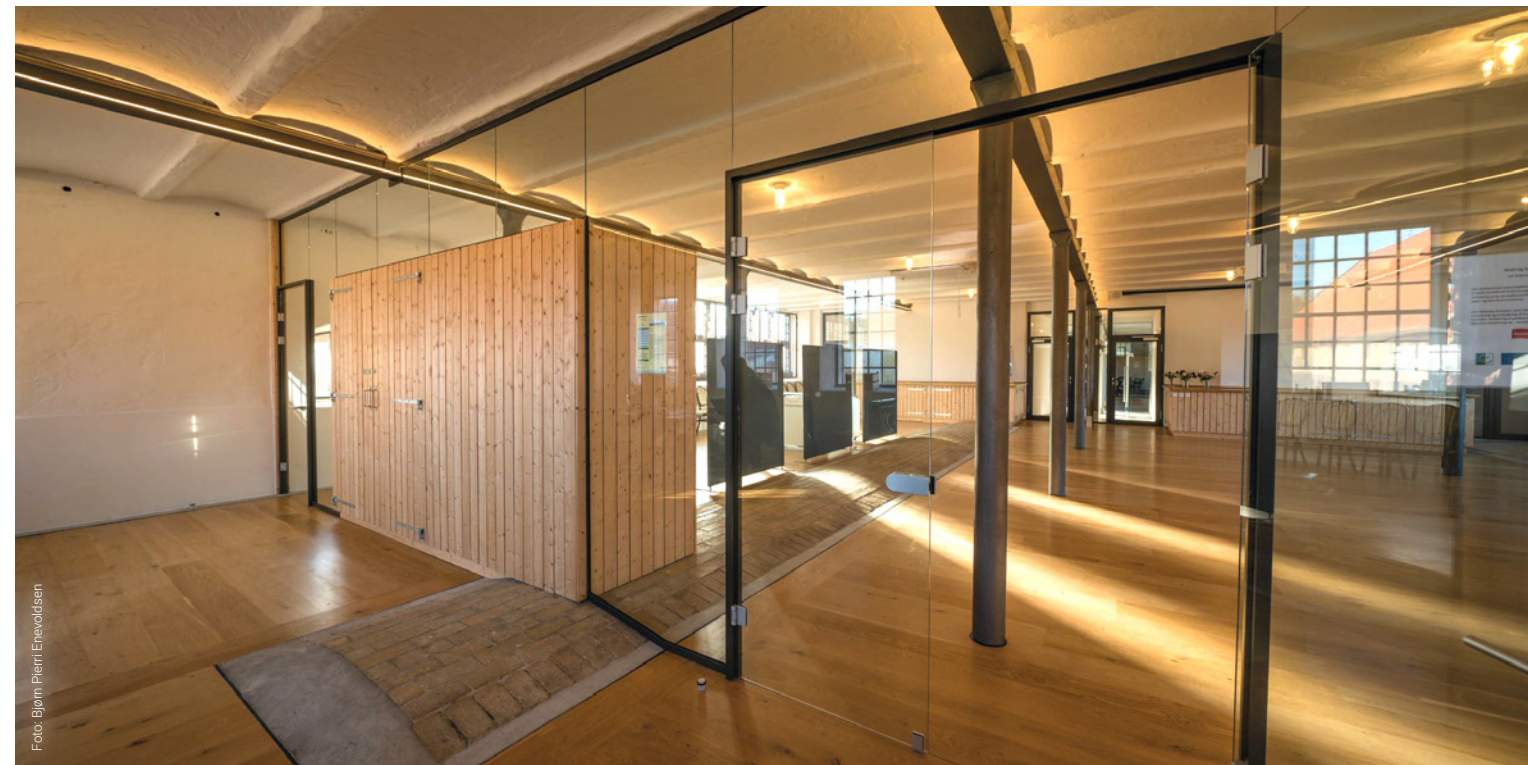

Foto: Bjørn Pierr Enevoldsen

STATUS FREDT
BYGGET 1777
OMBYGGET 2017
ARKITEKT E+N ARKITEKTUR | BERINGS TEGNESTUE
BYGHERRE DITLEV OG ANN LOUISE HASSELBALCH
INGENIØR KELD ABRAHAMSEN RÅDGIVENDE INGENIØR F.R.I.
ENTREPRENØR TØMREENTREPRISEN
LOKATION HUNDESTED
STØRRELSE 860 M² KOSTALD + 880 M² LADE
BUDGET 7,8 MIO. KR.

” Renovering er ikke alene vigtigt for at bevare vores kulturarv og bygninger af arkitektonisk kvalitet – det er også langt mere bæredygtigt at renovere frem for at bygge nyt, hvis man ser på det samlede CO2-regnskab.

Lars Autrup, formand for Arkitektforeningen, 2020

**Transformation af gamle bygninger kan reducere klima-belastningen.
Bygningsarven afslører fortællinger og spor fra fortiden, men der er mere end historisk sjæl at vinde ved at give nyt liv til gamle bygninger.**

I dag står byggeriet for omkring 30 % af den samlede CO₂ udledning i Danmark, men nye tal viser, at den gennemsnitlige CO₂ udledningen ved nybyg er langt højere, end når vi istandsætter og bevarer de gamle bygninger. Ved at bruge de eksisterende ressourcer med omtanke, kan vi reducere den del af CO₂ udslippet som byggeriet er ansvarlig for og samtidig sikre kulturarven.

Kilde: Rambøll 2020

ET TILTRÆNGT PUSTERUM ELEFANTHUSET, LETH & GORI

Elefanthuset er et socialt mødested for kræftramte mænd, hvor der er plads til at tale om det svære, og hvor man føler sig velkommen, så snart man træder ind ad døren.

Det afspejler sig i antallet af fremmødte, som er steget 53 % fra januar 2019 til november 2019. Og det gør en forskel. Tiden der går, fra den første kræftcelle er udviklet, til sygdommen diagnosticeres og behandles er nemlig afgørende for helbredskonsekvenserne af sygdommen.

Elefanthuset er en historisk og bevaringsværdig bygning – et kapel fra 1890'erne, der er tegnet af Stadsarkitektens Kontor. I dag er Elefanthuset et mødested for kræftramte mænd, der har brug for et socialt fællesskab. Det er oprettet af nogle ressourcestærke mænd, men bruges også af mænd, som virkelig har brug for kontakt med andre mænd. På mænds betingelser.

LETH & GORI har realiseret en omsorgsfuld transformation af bygningen med respekt for husets oprindelige arkitektoniske og håndværksmæssige kvaliteter. Men Elefanthuset er meget mere end æstetik. Man føler sig velkommen, når man træder ind. Det skyldes ifølge brugerne bl.a. lysindfaldet og de mange karakterfulde detaljer, som i tråd med kapellets historie, er holdt i mørke farver for at skabe en tryk og varm hulestemning.

” Elefanthuset er et historisk og smukt hus, som er blevet ombygget med stor respekt for det oprindelige kapel. Men endnu vigtigere har ombygningen fra kapel til aktivitetscenter givet huset helt nye muligheder, som kommer nogle af byens mest sårbare borgere til gode.

Sundheds- og omsorgsborgmester i København, Sisse Marie Welling, 2019

STATUS BEVARINGSVÆRDI 2
BYGGET 1896
OMBYGGET 2017
ARKITEKT LETH & GORI
BYGHERRE KØBENHAVNS KOMMUNE | BYGGERI KØBENHAVN
INGENIØR ANDERS CHRISTENSEN RÅDGIVENDE INGENIØRER | JL ENGINEERING
ENTREPRENØR JAKON
LOKATION KØBENHAVN
STØRRELSE 445 M²

Foto: Laura Stanner

SKRÆDDERSYET RENOVERING STYRKER KVINDERS SELVSTÆNDIGHED DANSK KVINDESAMFUNDS KRISECENTER KBH, OVER BYEN ARKITEKTER

I centrum af København har den tidligere **”Tegne-skolen for Kvinder”** fået nyt liv, og lokalerne i den fredede bygning danner nu ramme for et kvindekrisecenter. Missionen er stadig den samme: at skabe et hus og rum for kvinder.

Over Byen Arkitekter har skabt plads til 20 værelser og fællesfaciliteter, som kan danne trygge rammer. Særligt facaden ud mod H. C. Andersens Boulevard er rig på detaljer og krummelurer, som peger tilbage mod sin oprindelse. Ligeledes er de store ateliervinduer på bagsiden bibeholdt, så lyset kan fylde rummene. Dét at bygningen har status som ’fredet’ betyder, at arkitektoniske finurligheder og detaljer er bevaret. Fortællingen og den historiske værdi i bygningen lever videre. Det er vigtigt og betyder også, at nutidens beboere føler en samhørighed med de kvinder der har haft deres færden i huset. Kvindekrisecenteret bidrager til mangfoldighed i indre by i København, så er der liv og lys i bygningerne, når du kører forbi om aftenen.

Foto: Niels Nygaard

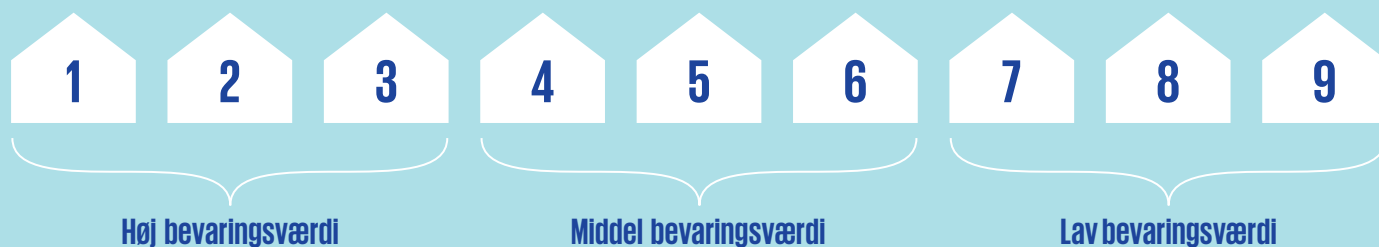
” Når kvinderne hører om huset og får sammenkædningen i forhold til kvinde-kamp dengang og nu, bliver de stolte over at være og bo her – og de kan finde på at gå på opdagelse i alle de utrolige og fantastiske arkitektoniske finurligheder, der er i huset.

Susanne Larsen, daglig leder på Dansk Kvindesamfunds Krisecenter-København

Foto: Niels Nygaard

STATUS FREDET
BYGGET 1880
OMBYGGET 2018
ARKITEKT OVERBYEN ARKITEKTER
BYGHERRE DANSK KVINDESAMFUND
INGENIØR EK ENTREPRISE
ENTREPRENØR MOE
LOKATION KØBENHAVN
STØRRELSE 1.680 M²

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsen, Fredede og Bevaringsværdige bygninger, 2020

SAVE-metoden – et vigtigt redskab til at udpege fredede og bevaringsværdige bygninger

Når det skal vurderes om en bygning skal fredes eller registreres som bevaringsværdig anvendes SAVE*. Det er en metode til at vurdere byers og bygningers arkitektoniske, kulturhistoriske og landskabelige værdi i lokale sammenhænge.

En SAVE-vurdering kigger på fem forskellige parametre:

- Arkitektonisk værdi
- Kulturhistorisk værdi
- Miljøhistorisk værdi
- Originalitet
- Tilstand

Til sidst sammenfattes det hele til et samlet indtryk og bliver til én bevaringsværdi. Værdien angives på en skala fra 1-9, hvor 1 er den højeste score. Bygninger med bevaringsværdi 1 er oftest også fredet.

SAVE gør det muligt at sikre, at bygninger med arkitektonisk og kulturhistorisk værdi, som er en vigtig del af vores historie, bliver passet på og bevaret for eftertiden.

* SAVE (Survey of Architectural Values in the Environment)

92 % af Danmarks borgere mener, at den lokale kulturarv skaber lokal identitet, mens 76 % af alle virksomheder mener det samme. Derfor er regionale "specialer" vigtige for de små købstæder.

ET MØDESTED FOR ALLE MALTFABRIKKEN, PRAKSIS ARKITEKTER / VMB ARKITEKTER / KRISTINE JENSEN LANDSKAB

Tilflytningen siden transformationen af Maltfabrikken er ifølge kommunen ændret fra negativ til positiv. Lokale kræfter har altså ikke bare reddet en 160 år gammel bevaringsværdig fabrik, men også vendt udviklingen og skabt ny tro på Ebeltoft som hjemby for kommende generationer.

Maltfabrikken åbnede i 1861 og er en vigtig del af Ebeltofts historie. Generationer af ebeltoftere, har haft deres daglige gang på fabrikken. I 1998 blev det sidste malt sendt ud til bryggerier i hele verden. Herefter stod fabrikken tom i 15 år, indtil nogle lokale ildsjæle besluttede at søge penge fra fonde og partnerskaber, hvilket blev starten på transformationen af den gamle fabrik. Maltfabrikken har utallige faciliteter, som bl.a. inkluderer skater-baner, et bibliotek, kunstnerboliger, restaurant, musikscene, kontorer og mødelokaler. Det er et bevidst valg, fordi ønsket er at skabe et mødested for alle. Hensigten er, at forskellige brugere, som ikke nødvendigvis omgås i hverdagen, mødes. Det skaber et unikt fællesskab, hvor Maltfabrikken er centrum, og hvor der er noget for alle.

” Det her er vores Maltfabrik.
Den var lige ved at blive revet ned,
men vi fik den bevaret.
Vi købte folkeaktier sammen,
vi købte fabrikken, og med den har
vi fået et fælles mødested.

Lokal ebeltøfter, 2020

STATUS INGEN FREDNINGSSTATUS ELLER BEVARINGSVÆRDI
BYGGET 1861
OMBYGGET 2020
ARKITEKT PRAKSIS | VMB ARKITEKTER
LANDSKABSARKITEKT KRISTINE JENSENS TEGNESTUE
BYGHERRE FONDEN DEN NY MALT FABRIK | SYDDJURS KOMMUNE
INGENIØR HENRY JENSEN
ENTREPRENØR RASMUS JAKOBSEN MFL.
LOKATION EBELTØFT
STØRRELSE 5.000 M²
BUDGET 165 MIO. KR.

Foto: Jens M. Linche

NY ENERGI TIL DET GAMLE TINGHUS KOCHS TINGHUS, RØNNOW ARKITEKTER

Med restaureringen har Rønnow Arkitekter givet Kochs Tinghus den arkitektoniske værdighed tilbage. En tilbygget arrest fra 1871 er fjernet, og gårdmiljøet rundt om bygningen er åbnet og blevet et nyt byrum til glæde for byens borgere.

Råd-, ting- og arresthuset blev opført i 1838 og regnes for at være et af de sidste rådhus, der blev opført inden enevældens afskaffelse. Tinghuset kom til at danne skole for udformningen af mange af det store antal råd-, ting- og arresthuse, der skød op over hele landet i 1800-tallet. I dag har tinghuset fået ny energi. I overført betydning og bogstavelig talt. Som et led i ombygningen har Kochs Tinghus gennemgået en række energibesparende tiltag. Der er blandt andet blevet etableret solceller, jordvarme og højteknologiske løsninger i restaureringen af det historie hus, som alt sammen bidrager til energioptimering. Herudover er der åbnet til arrestgården og den lille have, som ligger bag gården og ud til parkeringspladsen. Således etableres en ny genvej i bybilledet, som skaber liv i bymidten og som samtidig formidler en af byens smukkeste ejendomme.

Foto: Kim Rørdal Røppe / Realiana By & Byg

Foto: Kurt Rodahl Hopper / Realdania By & Byg

” Den bedste bevaring af vores historiske huse sker, når de indgår aktivt i vores moderne samfund.

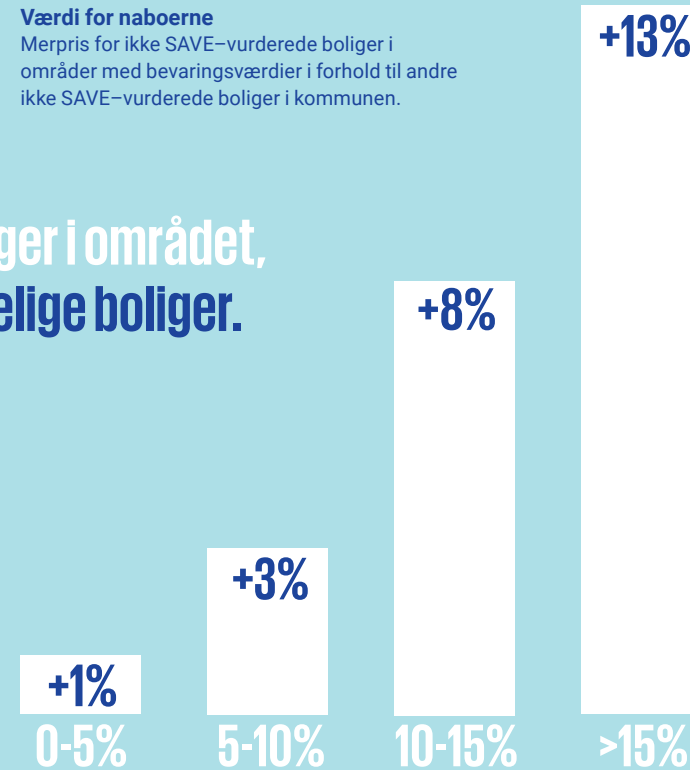
Realdania By & Byg

STATUS FREDET
BYGGET 1838
OMBYGGET 2013
ARKITEKT RØNNOW ARKITEKTER
BYGHERRE REALDANIA BY & BYG
INGENIØR KLAUS NIELSEN RÅDGIVENDE INGENIØRFIRMA FRI
BYGGELEDELSE KØBENHAVNS BYGGESTYRING
LOKATION STORE HEDDINGE
STØRRELSE 440 M²

Foto: Kurt Rodahl Hopper / Realdania By & Byg

Jo flere bevaringsværdige bygninger i området,
jo højere er salgsprisen på almindelige boliger.

Andel af bygninger i et område med høj bevaringsværdi.

Kilde: Kulturstyrelsen.dk og Realdania

Bevaring betaler sig: SAVE-vurderinger sætter karakterer på den bedste del af bygningsarven ved at prioriteret de bløde værdier, men fredede og bevaringsværdige bygninger skaber også målbar økonomisk merværdi

Bygningsarven har vist sig som en vigtig ressource som kan styrke den lokale erhvervsudvikling, tiltrække turister og øge bosætningen i et område.

Bevaringsværdige bygninger med en SAVE-værdi på 1-3 bliver i gennemsnittet solgt for 30 % højere kvadratmeterpriser end øvrige bygninger i samme kommune. Men bevaringsværdige bygninger påvirker også de øvrige bygninger i lokalområdet. En undersøgelse fra Realdania har nemlig vist, at en almindelig bolig, der ikke er bevaringsværdig, har en højere salgspris, jo flere bevaringsværdige bygninger der ligger i lokalområdet.

Foto: Viktor Funch Beck

FRA KIRKE TIL HUS SAMUELS HUS, ARCGENCY / SEISTRUP + LUNDGAARD C. / SOPHUS SØBYE ARKITEKTER

Der er ikke to af boligerne, der er ens. Samuels Hus, består af 32 et-rums boliger med unikke rumlige variationer, hvor kirkens tilstedeværelse og den historiske bygning møder ny form og funktion.

I 2013 besluttede Københavns Kommune at lukke seks af byens kirker. Én af de kirker var Samuels Kirke på Nørrebro. Kirken har siden gennemgået en forvandling, som er den første af sin slags i Danmarks historie. Den er nemlig blevet omdannet fra gammel kirke til moderne almene boliger.

Det er kommet nogle unge studerende til gode, som i dag kan bo i Samuels Hus til en husleje på mellem 4.886 og 5.795 kr. I 2019 manglende der alene i København 8.400 boliger til studerende, hvorfor det på rigtig mange måder giver mening at transformere bygninger, som ikke længere benyttes til deres oprindelige funktion, til eksempelvis studieboliger. I processen fra "kirke til hus" er både døre, vinduer og teglsten blevet genanvendt. Fra et bæredygtighedsperspektiv er det fordelagtigt pga. de ressourcebesparelser, som opstår, når man slipper for at nedbryde og bortskaffe materialer.

Transformationen af den gamle bygning har bidraget til, at der igen er liv – både i selve bygningen og i nærområdet.

Foto: Viktor Funch Beck

”Vores venner, der kommer på besøg og postbuddet er sådan ”hold da op – kan man bo her?”

Victor, beboer

STATUS BEVARINGSVÆRDI 3

BYGGET 1925

OMBYGGET 2017

ARKITEKT ARCCGENCY | SEISTRUP + LUNDGAARD C. | SOPHUS SØBYE ARKITEKTER

BYGHERRE BOLIGFORENINGEN VIBO

INGENIØR EDUARD TROELSGÅRD | MICHAEL SERRITZLEW

ENTREPRENØR B&B

LOKATION KØBENHAVN

STØRRELSE 1.742 M²

Foto: Michael Seistrup

HELENDE KULTUR- HISTORISK PERLE DANNER, VARMINGS TEGNESTUE

Danner har i over 30 år tilbudt rådgivning og midlertidige boliger for voldsramte kvinder og deres børn. Huset inviterer til, at man kommer hinanden ved, og beboerne på Danner beskriver arkitekturen som helende, og noget der giver en fornemmelse af "samhørighed".

Det fredede hus fra 1873 er restaureret i 2012, så det også i dag er en tidssvarende og helende ramme for beboere og brugere. Terapihaven fremhæves af beboerne som noget helt særligt, fordi den indbyder til uformelle samtaler, hvilket mange af kvinderne holder af. Huset er opført som stiftelse i 1873-75 af Grevinde Danner. Ved istandsættelsen er der lagt vægt på at bevare den hjemlige stemning, og undgå det institutionelle. Der er ombygget mest på de etager, hvor der er færrest fredningsværdier. Nye bygningsdele er tilføjet i et moderne formsprog, og udført i klassiske materialer. Herudover er der anlagt en terapi have, som bryder bygningens symmetri og tilføjer et frisk pust.

I år 2020 boede kvinderne i gennemsnit 115 dage på Danner. Omkring 50 % af kvinderne som ankom til Danner i 2020, var i beskæftigelse eller under uddannelse, mens 50 % var uden for arbejdsmarkedet. Efter at have boet på Danner er hele 75 % af kvinderne kommet i arbejde eller gået i gang med en uddannelse. Samtidig får mange af kvinderne genoptaget relationer med familie og venner, hvilket også er en livsforandrende hjælp.

Foto: Lys Gundersen

STATUS FREDET
BYGGET 1873
OMBYGGET 2012
ARKITEKT VARMINGS TEGNESTUE | +PEDERSEN
LANDSKABSARKITEKT SCHÖNHERR | VICTORIA LINN LYGUM
BYGHERRE DANNER | REALDANIA
INGENIØR JØRGEN NIELSEN RÅDGIVENDE INGENIØRER | STRUNGE JENSEN RÅDGIVENDE INGENIØRER
ENTREPRENØR OTTO P. NEDERGAARD | KARL A. HANSEN | JAKON | HOVEDSTADENS BYGNINGSENTREPRISE | GLENCO | MALERFIRMAET PETER MUNCK & SØN
LOKATION KØBENHAVN
STØRRELSE 2.700 M²
BUDGET 57 MIO. KR.

” Det kan godt være
helende at se noget gro,
man har gået og vandet.

Mette Helena Rasmussen, tidligere beboer på Danner

Foto: Victoria Linn Lygum

Fredede og bevaringsværdige bygninger rummer historier som binder os sammen. De giver steder en identitet og brugerne et tilhørsforhold.

I Norge har et studie påvist en sammenhæng mellem vores følelser, og den arkitektur vi omgiver os med. Her har man udsat en gruppe for forskellige gader og byrum i Oslo – gamle og nye. Resultatet viste, at gruppen foretrak den ældre arkitektur i byen. De oplevede, at det var rarere, mere interessant og afslappende at opholde sig i ældre bygninger og byrum frem for nyere. Dermed indikerer studiet også en socialt bæredygtig gevinst ved at frede og bevare bygningsarven, fordi vi trives bedre i de gamle historiske bygninger.

Der findes gode eksempler på socialt bæredygtige projekter, hvor arkitekturen skaber merværdi, og påvirker hvordan vi har det.

I Elefanthuset har transformationen af det gamle kapel muliggjort kontakt mellem forskellige sociale grupper, som har brug for kontakt med andre kræfter. De fysiske rammer skaber social sammenhængskraft, et trygt værested og understøtter det fællesskab mændene i huset har opbygget.

Hos Danner sikrer arkitekturen trygge, smukke og rolige rammer for kvinderne i en svær og kaotisk tid. Med den nænsomme renovering, lever bygningens historie videre, og nutidens beboere føler en samhørighed med de øvrige kvinder, som er kommet i huset gennem tiden.

... folk foretrækker og oplever at trives bedre i ældre arkitektur. ”

Norsk studie: Mennesker trives bedst i ældre arkitektur

UDSIGT TIL FORTID OG FREMTID

LÆSØ KUR, FRIIS & MOLTKE

Den gamle havnekirke i Vesterø har fået nyt liv og rummer i dag det moderne Læsø Kur. Ved at udnytte øens mineralholdige saltressource, bygger projektet videre på Læsøs kulturarv og tradition omkring udnyttelse af salt.

Det gamle kirketårn står stadig som et pejlemærke for byen og er synlig ved indsejlingen til havnen. Klokkerne ringer dog ikke længere, for tårnet har skiftet funktion og indgår i dag i en ny arkitektonisk sammenhæng. På øens lokale saltsyderi fik man nemlig den idé, at restproduktet fra saltproduktionen kunne anvendes til gavn for psoriasispatienter.

Med transformationen fra kirke til kurbad har det gamle kirketårn fået en ny, moderne underkrop som henter inspiration i det omkringliggende klitlandskab på øen. Fra kirketårnet kan besøgende nyde udsigten over havnen og vandet, og i det nye kurbad kan psoriasispatienter, turister og øens beboere nyde bade og behandlinger baseret på den salt, som Læsø er berømt for.

Med renoveringen af kirken forbliver bygningen et samlingspunkt med plads til refleksion, velvære og fordybelse. Det lokale øsamfund styrker sin position ved at udnytte sin naturlige ressource, og bevaringen af bygningsarven er blevet et stort økonomisk aktiv for Læsøs erhvervsudvikling. Fra at have stået tom i mange år, skaber kirken nu arbejdspladser og tiltrækker turister, mens fortællingerne om øens historie og kulturarv lever videre.

Foto: Claus Bjørn

Foto: Friis & Moltke

STATUS INGEN FREDNINGSSTATUS ELLER BEVARINGSVÆRDI
BYGGET 1954
OMBYGGET 2008
ARKITEKT FRIIS & MOLTKE ARCHITECTS
BYGHERRE LÆSØ FONDEN | LÆSØ KOMMUNE | REALDANIA
INGENIØR COWI
ENTREPRENØR TRIGON
LOKATION LÆSØ
STØRRELSE 1.821 M²
BUDGET 30 MIO. KR.

” Kirken har ikke begrænset,
 men løftet den nye bygning
 – den har fået karakter, historie
 og rødder. Det er lykkedes
 Friis & Moltke at placere bygningen
 i nutiden med udsigt til både
 fortiden og fremtiden.

Olav Juul Gaarn Larsen, tidligere borgmester i Læsø Kommune

Foto: Friis & Moltke

TRADITION OG FORNYELSE SØNDERBORG MULTI- KULTURHUS AART / ZENI ARKITEKTER

Ewers Pakhus havde stået ubrugt i en årrække, før den gamle industribygning fik nyt liv. I dag er pakhuset et arkitektonisk bindeled mellem den gamle bykerne og havnekvarterets moderne udtryk.

Det over 100 år gamle pakhus på havnen i Sønderborg emmer af historie. Huset har haft forskellige funktioner gennem årene, og bygningen rummer den dag i dag stadig fortællinger om tysk byggeskik, gamle traditioner og havnens industrielle historie. I dag har det gamle pakhus fået selskab af en moderne tilbygning og huser Sønderborgs nye multikulturhus. Under renoveringen af den oprindelige bygning er de ikoniske facader og den gamle tømmerkonstruktion bevaret, og også taget er ført tilbage til dets oprindelige form. Med sine to kontrastfyldte bygningsmasser, er multikulturhuset blevet et arkitektonisk hængsel mellem den gamle, historiske bykerne og det nye moderne havnekvarter. Huset er et mangfoldigt omdrejningspunkt for området og samler flere kulturinstitutioner under samme tag. De høje besøgstal vidner om, at huset er blevet et stort kulturelt aktiv som både tiltrækker private borgere, uddannelsesinstitutioner og aktører fra det lokale erhvervsliv.

”Huset er et hit! Her kommer folk,
der kan fortælle deres børn,
at bedstefar arbejdede i pakhuset.
Det er tradition og fornyelse, som
mødes og giver mening.

Bibliotekar, Sønderborg Hovedbibliotek

STATUS BEVARINGSVÆRDI 3
BYGGET 1897
OMBYGGET 2017
ARKITEKT AART | ZENI ARKITEKTER
BYGHERRE SØNDERBORG KOMMUNE
INGENIØR NIRAS | ALECTIA
ENTREPRENØR HOFFMANN
LOKATION SØNDERBORG
STØRRELSE 5.500 M²
BUDGET 70 MIO. KR.

Foto: AART

” The job of the architect today is to create beautiful buildings.
That’s all.
Philip Johnson, amerikansk arkitekt

Over alt i Danmark står gamle og historiske bygninger. De er en vigtig del af vores kulturarv og rummer historier om, hvordan vi har bygget og levet gennem tiderne. I dette hæfte har vi samlet en række inspirerende projekter, hvor dygtige danske arkitektvirksomheder har arbejdet med at bevare, restaurere og transformere gamle bygningsværker, så de passer til det liv vi lever i dag, mens de fortsat fortæller historier om fortiden.

Læs mere på www.danskeark.dk

**TAK til vores mange medlemmer
– arkitektvirksomhederne der har bidraget med cases
– uden jer ingen eksempelsamling!**

Udgiver: Danske Arkitektvirksomheder, august 2021

Redaktør: Karen Sejr

Tekst: Karen Sejr, Anne Fjord Sørensen, Sarah Mihoubi, Rikke Friis

Grafisk tilrettelæggelse: Lotte Kvist

Tryk: Toptryk Grafisk

Fotos: Fotograferne er krediteret på de enkelte billeder.

ISBN: 978-87-7797-013-9

**DANSKE
ARKITEKT
VIRKSOMHEDER**

Danske Arkitektvirksomheder
Vesterbrogade 1E, 2. sal
1620 København V
T 32 83 05 00
E info@danskeark.dk
www.danskeark.dk